

Ορισμός και παραδείγματα κοινωνικών επιχειρήσεων

Σοφία Αδάμ

Σεμινάριο: Δημιουργώντας μια κοινωνική επιχείρηση

Σύνοψη

- Τι είναι μια κοινωνική επιχείρηση;
- Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά/οι ιδιαίτερες προκλήσεις
- Πώς επιλέγουμε την οικονομική δραστηριότητα
- Παραδείγματα

Βασικές ερωτήσεις

- Είναι μια νομική μορφή;
- Έχει σκοπό το κέρδος;
- Είναι οποιαδήποτε δραστηριότητα παράγει έσοδα για έναν κοινωνικό σκοπό;
- Σε έναν ή πολλούς οικονομικούς τομείς;
- Πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις;

Δείτε και πείτε

- Ηλιόσποροι-Ένας Άλλος Κόσμος

<https://www.youtube.com/watch?v=fX8cEfV8l4U>

(10:12-11:05), (18:42-19:21)

- Κοινωνική οικονομία: Μια εναλλακτική λύση

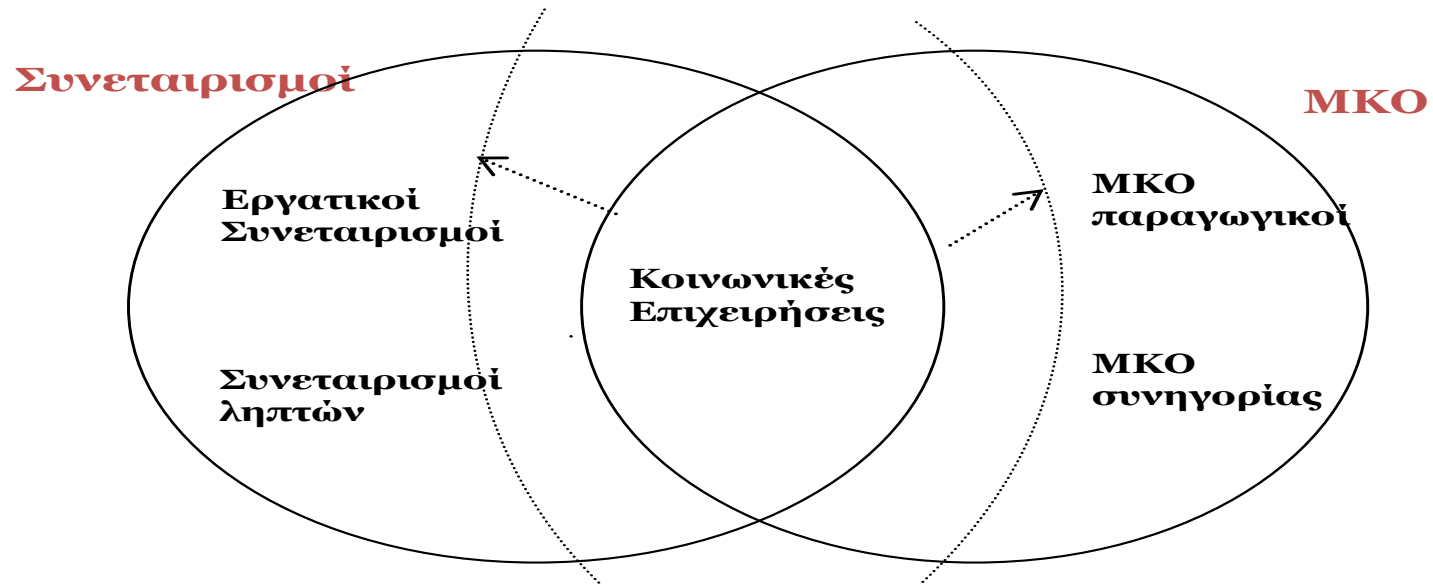
<https://www.youtube.com/watch?v=R89jkyvpL9w>

(Heinrich Böll Stiftung Greece) (37:27-40:27)

Κοινωνικές Επιχειρήσεις στις Η.Π.Α.

Μ.Κ.Ο. με δραστηριότητα που δημιουργεί έσοδα	Κοινωνική επιχείρηση	Κοινωνικά υπεύθυνα επιχείρηση	Εταιρία με δράσεις κοινωνικής υπευθυνότητας
--	----------------------	-------------------------------	---

Κοινωνικές Επιχειρήσεις στην Ευρώπη

Ο ιδεατός τύπος των κοινωνικών επιχειρήσεων

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ
Συνεχής οικονομική δραστηριότητα	Στόχος το όφελος στην κοινότητα/ομάδα
Υψηλός βαθμός αυτονομίας	Συλλογική διάσταση
Ανάληψη ρίσκου	Η συμμετοχή στις αποφάσεις δεν καθορίζεται από τη συνεισφορά κεφαλαίου
Minimum αμειβόμενης εργασίας	Πολυεταιρικήτητα (ακόμα και χρήστες/πελάτες)
	Περιορισμένη διανομή κερδών

Πρακτικές της κοινωνικής οικονομίας στο σύγχρονο κόσμο

Πηγή: Pestoff (2004)

Αγορά

Αποτυχία

Επιτυχία

- Αλλαγές (έδρα, οικονομική δραστηριότητα)
- Πολύς χρόνος για εσωτερικές συναντήσεις
- Έξοδος μελών
- Προσωποποίηση ευθύνης σε υπερδραστήρια μέλη

- Όγκος δουλειάς, γρήγορη επέκταση
- Λιγότερος χρόνος για εσωτερικές συναντήσεις
- Απώλεια κοινωνικού προσανατολισμού
- Διανομή κερδών ή επανεπένδυση
- Αύξηση εργαζομένων-μη μελών

Κράτος

- Αλλαγές θεσμικού πλαισίου (νέα νομική μορφή, κατάργηση φοροαπαλλαγών, τέλος επιτηδεύματος
- Επιδοτήσεις: επιφόρτιση συγκεκριμένων μελών, καθυστερήσεις στην εκταμίευση, διαφοροποίηση εργαζομένων
- Δημόσιες συμβάσεις: συνεργασία με ΟΤΑ, καθυστερήσεις
- Αλλαγές ευρύτερου πλαισίου λειτουργίας: πιστοποιήσεις, αδειοδοτήσεις
- Ασφαλιστικές υποχρεώσεις
- Φορολογικές υποχρεώσεις
- Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας

Ομάδα

- Rotation ή εξειδίκευση
- Συμπληρωματικά καθήκοντα μελών
- Δέσμευση στη δημοκρατική λειτουργία
- Διαφάνεια οικονομικής παρακολούθησης
- Εξίσωση αρχικών μεριδίων εισφοράς
- Αύξηση προσωπικού ή επανεπένδυση
- Αποχώρηση-είσοδος μελών
- Ιδεολογία-αγορά
- Αποτελεσματικότητα ή δημοκρατία
- Διαχείριση απουσίας λόγω ασθένειας, τέκνων, κ.λπ.

Κοινωνικό όφελος

- Κοινωνικός προσανατολισμός/αντίκτυπος
- Αγοραία λογική/διαφέρουμε από μια τυπική επιχείρηση;
- Σύνδεση με άλλα εγχειρήματα/ανταγωνισμός
- Ανατροφοδότηση από πελάτες, λήπτες των υπηρεσιών

Επιλέγοντας την οικονομική δραστηριότητα

- ✓ Κοινωνική ωφέλεια: εξυπηρέτηση κοινωνικών αναγκών
- ✓ Κοινωνική καινοτομία: εντοπισμός νέων κοινωνικών αναγκών ή παραγωγή αγαθών/υπηρεσιών με νέο τρόπο.
- ✓ Κοινωνική δικαιοσύνη: διευκόλυνση της πρόσβασης σε κοινωνικά στρώματα με περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες.
- ✓ Κοινωνική συμμετοχή: δημιουργία θέσεων εργασίας για κοινωνικές ομάδες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εύρεση εργασίας.

Πώς θα μας έρθει η ιδέα;

- ✓ Σε μια στιγμή έμπνευσης
- ✓ Κλείνει μια επιχείρηση στην τοπική κοινότητα
- ✓ Έχει ήδη αναπτυχθεί μια παρόμοια ιδέα σε άλλη περιοχή
- ✓ Έχει πετύχει σε έναν άλλο τομέα και μπορεί να μεταφερθεί.
- ✓ Σε όλες τις περιπτώσεις, η αρχή γίνεται με μια ιδέα που ανταποκρίνεται σε μια κοινωνική ανάγκη και έχει πιθανότητες να μετασχηματιστεί σε μια οικονομικά βιώσιμη επιχείρηση.

Πιθανά πεδία δραστηριοποίησης

- ✓ Κοινωνική φροντίδα/αρωγή
- ✓ Στοχευμένες υγειονομικές υπηρεσίες
- ✓ Εκπαίδευση
- ✓ Κοινωνική ένταξη
- ✓ Κοινωνική στέγαση
- ✓ Περιβαλλοντική προστασία
- ✓ Αγροτική παραγωγή/πώληση ειδών διατροφής
- ✓ Ηθικό εμπόριο
- ✓ Συγκοινωνίες/μετακίνηση/κοινωνικός τουρισμός
- ✓ Προστασία πολιτισμικής κληρονομιάς

Υπηρεσίες παιδικής φροντίδας (και όχι μόνο)

Όνομασία	Idea 90 , κοινωνικός συνεταιρισμός φροντίδας
Τοποθεσία	Καλαβρία/Ιταλία
Σύντομο ιστορικό	Ιδρύθηκε το 1990 από 9 άνεργες γυναίκες παρέχοντας υπηρεσίες παιδικής φροντίδας
Στοχεύσεις	Φεμινιστική οπτική για την κοινωνικοποίηση της παιδικής φροντίδας, την επαγγελματική καταξίωση των υπηρεσιών παιδικής φροντίδας, την αποδόμηση της κυρίαρχης οπτικής για το ρόλο των γυναικών στη Ν. Ιταλία
Υπηρεσίες	Υπηρεσίες παιδικής φροντίδας (παιδικοί σταθμοί, καλοκαιρινή κατασκήνωση-σχολείο), φροντίδα ηλικιωμένων, ατόμων με αναπηρία και νέων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού
Πηγές εσόδων	Συμβάσεις με την τοπική αυτοδιοίκηση και τοπικές επιχειρήσεις, αμοιβές ιδιωτών

Στοχευμένες υγειονομικές υπηρεσίες

Όνομασία	POCA : Συνεταιρισμός για έναν προσιτό βελονισμό στην κοινότητα
Τοποθεσία	Portland, Oregon/ΗΠΑ
Σύντομο ιστορικό	Ιδρύθηκε το 2002 από 2 ειδικευμένους βελονιστές
Στοχεύσεις	Η πρόσβαση των φτωχότερων κοινωνικών ομάδων στη θεραπευτική πρακτική του βελονισμού
Υπηρεσίες	Σήμερα παρέχει κοινοτική και οικονομικά προσιτή εκπαίδευση στο βελονισμό και συνεδρίες βελονισμού σε 200 κοινοτικά κέντρα.
Πηγές εσόδων	Πωλήσεις βιβλίων-αξεσουάρ, εισφορές μελών, αμοιβές ιδιωτών

Επαγγελματική αποκατάσταση

Όνομασία	Σχεδία/Περιοδικό Δρόμου
Τοποθεσία	Αθήνα/Ελλάδα
Σύντομο ιστορικό	Το περιοδικό εκδίδεται από τη ΜΚΟ Διογένης που ιδρύθηκε το 2010
Στοχεύσεις	Κοινωνική ένταξη αστέγων και άλλων κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων
Υπηρεσίες	Προετοιμασία, ενδυνάμωση, κοινωνικοποίηση και απασχόληση αστέγων μέσα από την έκδοση περιοδικού ποικίλης ύλης
Πηγές εσόδων	Πωλήσεις περιοδικού, επιδοτήσεις

Στέγαση

Όνομασία	Bremer Höhe: Στεγαστικός συνεταιρισμός
Τοποθεσία	Βερολίνο/Γερμανία
Σύντομο ιστορικό	Το 2000, 51 ένοικοι σε διαμερίσματα ιστορικών κτιρίων του ανατολικού Βερολίνου δημιουργούν ένα συνεταιρισμό προκειμένου να εμποδίσουν την πώληση των κτιρίων σε ιδιώτες επενδυτές
Στοχεύσεις	Ανακαίνιση-συντήρηση ιστορικών κτιρίων, στέγαση σε προσιτές τιμές, περιβαλλοντική αναβάθμιση, κοινοτική αναβάθμιση
Υπηρεσίες	Στέγαση σε προσιτές τιμές, κοινωνικές δράσεις, πολιτιστικά δρώμενα, υποστήριξη άλλων στεγαστικών συνεταιρισμών
Πηγές εσόδων	Συνεταιριστικές μερίδες και ενοίκιο

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Όνομασία

[Ecopower: Συνεταιρισμός Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας](#)

Τοποθεσία

Φλάνδρα/Βέλγιο

Σύντομο ιστορικό

Ιδρύθηκε το 1991 ως ένας μικρός συνεταιρισμός υδροηλεκτρικής ενέργειας. Το 1999 κατόρθωσε να πετύχει μία σύμβαση με την τοπική αυτοδιοίκηση του Eeklo για τη συνεταιριστική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με ανεμογεννήτριες, φωτοβολταϊκά, φυτικά λάδια. Σήμερα έχει 45.000 μέλη και κεφάλαια περίπου 45.000.000 Ευρώ.

Στοχεύσεις

Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας μέσα από ανανεώσιμες πηγές, συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στο σχεδιασμό και την υλοποίηση σχεδίων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μείωση της κατανάλωσης ενέργειας

Υπηρεσίες

Παραγωγή και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, σχεδιασμός και υλοποίηση καινοτόμων παρεμβάσεων. Προμηθεύει με ρεύμα πάνω από 35.000 πελάτες, οι περισσότεροι μέλη του συνεταιρισμού.

Πηγές εσόδων

Συνεταιριστικές μερίδες και πωλήσεις ενέργειας

Κοινωνικός τουρισμός

Όνομασία	Le Mat : Δίκτυο κοινωνικών τουριστικών επιχειρήσεων (50:14)
Τοποθεσία	Ιταλία
Σύντομο ιστορικό	Ιδρύθηκε από 24 εταίρους: κοινωνικές επιχειρήσεις ένταξης και κοινωνικού τουρισμού.
Στοχεύσεις	Πρώθηση μιας άλλης αντίληψης για τον τουρισμό μέσα από τη γνωριμία με την τοπική κοινωνία και τη φιλοξενία σε συνεταιριστικές επιχειρήσεις
Υπηρεσίες	Λειτουργεί με το σύστημα της δικαιόχρησης (franchising) και διοργανώνει ταξίδια σε προορισμούς όπου βρίσκονται κοινωνικές επιχειρήσεις του δικτύου
Πηγές εσόδων	Επιδότησεις, ιδιώτες

Αλληλέγγυο εμπόριο

Όνομασία

[Συν.Άλλοις: Συνεταιρισμός για το αλληλέγγυο εμπόριο](#)

Τοποθεσία

Αθήνα/Ελλάδα

Σύντομο ιστορικό

Ο συνεταιρισμός ξεκίνησε τη λειτουργία του το φθινόπωρο του 2011 ύστερα από πολύμηνη διαδικασία εσωτερικής διαβούλευσης του συνεταιρισμού ο Σπόρος

Στοχεύσεις

Σύνδεση του κινήματος των ζαπατίστας και άλλων αγωνιζόμενων παραγωγών του παγκόσμιου Νότου με όσο το δυνατόν περισσότερους πολίτες στην Ελλάδα βάσει των αρχών αλληλέγγυου εμπορίου και προώθηση της εργατικής αυτοδιαχείρισης ως απάντηση στο ζήτημα της εργασίας

Υπηρεσίες

Αλληλέγγυο εμπόριο, διάδοση του αυτοδιαχειριστικού προτάγματος

Πηγές εσόδων

Πωλήσεις προϊόντων

Προσοχή, προσοχή, προσοχή!

- ✓ Ποια είναι η κοινωνική ανάγκη που εξυπηρετώ;
- ✓ Ποιοι/ες θα μπορούσαν να αγοράσουν αυτό το προϊόν/αυτήν την υπηρεσία;
- ✓ Υπάρχουν άλλες επιχειρήσεις που καλύπτουν αυτή την ανάγκη;
- ✓ Είναι ανταγωνιστές ή μπορούν να μας βοηθήσουν;

SOS 1 : Η ιδέα μας δεν μπορεί να μετασχηματιστεί σε βιώσιμη επιχείρηση (ταιριάζει περισσότερο σε λειτουργία κοινωνικού κέντρου).

SOS 2: Βάζουμε περισσότερους στόχους από αυτούς που μπορούμε να πετύχουμε.

Τι μπορούμε να κάνουμε

- ✓ Έρευνα στο διαδίκτυο (το κάνει κάποιος άλλος ήδη;)
- ✓ Συζητήσεις με φίλους/ες, κοινωνικούς χώρους και πρωτοβουλίες για τη χρησιμότητα της συγκεκριμένης παραγωγικής ιδέας
- ✓ Επισκέψεις σε άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο συγκεκριμένο ή παρεμφερή τομέα
- ✓ Καταγραφή ικανοτήτων/πόρων/εμποδίων/προκλήσεων για τη δημιουργία της επιχείρησης

Ικανότητες

- ✓ Επαφές με δημόσια διοίκηση (μητρώο, ΙΚΑ, εφορία)
- ✓ Οικονομικές συναλλαγές (τιμολόγια, ΦΠΑ, ταμειακή μηχανή, μισθοδοσία)
- ✓ Αγορά (προμηθευτές, πελάτες, ιδιοκτήτες)
- ✓ Χώρος (εύρεση, επισκευή, ανακαίνιση)
- ✓ Εξοπλισμός (συντήρηση, επιδιορθώσεις)
- ✓ Καθαριότητα (τακτικότητα, γενική καθαριότητα)
- ✓ Η/Υ (τήρηση αρχείων, ηλεκτρονική αλληλογραφία, μέσα κοινωνικής δικτύωσης)
- ✓ Οργανωση (τήρηση έντυπων αρχείων, ατζέντα-πρακτικά συναντήσεων, βάρδιες, τηλ. κέντρο)
- ✓ Παραγωγή (κύρια δραστηριότητα)

Πόροι

- ✓ Εθελοντική εργασία για τη δημιουργία
- ✓ Εθελοντική εργασία για τη λειτουργία (παράπλευρες δραστηριότητες)
- ✓ Φίλοι/ες (συνεισφορά στις εργασίες δημιουργίας, πίστωση χρόνου αποπληρωμής)
- ✓ Προσωπικές αποταμιεύσεις
- ✓ Αποταμιεύσεις φίλων/συγγενών
- ✓ Προπληρωμή αγορών από την κοινότητα των αγοραστών (αλληλέγγυο crowd-funding)
- ✓ Ενίσχυση από άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις (π.χ. προμηθευτές)
- ✓ Επιχορηγήσεις
- ✓ Δανεισμός

Εμπόδια

- ✓ Η ομάδα δεν έχει όλες τις ικανότητες
- ✓ Μερικά μέλη έχουν παραπάνω απαιτούμενες ικανότητες από άλλα
- ✓ Παράλληλες δουλειές
- ✓ Έλλειμμα εμπιστοσύνης
- ✓ Μικρή γνώση της αγοράς (συνεργατικά εγχειρήματα;)
- ✓ Κουλτούρα συλλογικότητας
- ✓ Κλίκες
- ✓ Γνώση για την παραγωγική διαδικασία
- ✓ Αλλαγή προσωπικής κατάστασης μελών
- ✓ Χρήματα

Προκλήσεις

- ✓ Αβεβαιότητα γεν. οικονομικού περιβάλλοντος (τι έχω να χάσω;)
- ✓ Ο κλάδος που εισέρχομαι συρρικνώνεται
- ✓ Παραπάνω στοχεύσεις από τις εφικτές
- ✓ Αθέτηση προμηθευτών
- ✓ Διαφορετικό πελατολόγιο, άλλες απαιτήσεις
- ✓ Διαγραφή από το μητρώο (χώρος, έναρξη, αποστολή συμπληρωματικών στοιχείων)
- ✓ Καθυστέρηση επιχορήγησης από το κράτος
- ✓ Αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο
- ✓ Αλλαγές στη φορολογία

Ευχαριστώ

+ 30 6977 201279
sof_adam77@yahoo.gr